

Роман КОРСАК, Роман ДЗЯМУЛИЧ
(Ужгород, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ НА ЗАКАРПАТТІ

Діяльність ринку готельно-ресторанного бізнесу – це дуже серйозний компонент, що впливає на багато соціально-економічних параметрів та визначає рівень якості життя країни та регіону. Тому, особливе місце у сфері послуг належить індустрії гостинності, рівень якої сьогодні в усьому світі розглядається як найважливіший критерій розвитку цивілізації. Індустрія гостинності включає різні сервісні підприємства, що надають соціально-

культурні послуги як гостям, так і жителям відповідної території. На наш погляд, ключову роль індустрії гостинності відіграють підприємства готельно-ресторанного бізнесу. Головною характеристикою сучасного ринку послуг гостинності є високий рівень конкуренції. Також однією зі специфічних характеристик сучасного ринку послуг гостинності є його уніфікація. Для підвищення якості послуг постійно розробляються та вдосконалюються професійні галузеві стандарти та еталони обслуговування – правил обслуговування клієнтів, покликаних гарантувати встановлений рівень якості всіх операцій при наданні готельних та супутніх послуг.

На думку вітчизняних фахівців, сфера гостинності вимагає врахування наступних регіональних характеристик:

- функціонально-економічні характеристики регіону (провідні галузі економіки);

- соціально-економічні характеристики регіону (рівень урбанізації, професійно-кваліфікаційна структура населення, перспективи розвитку населених пунктів);

- національної характеристики регіону;

- соціально-демографічної структури регіону (статевая та вікова структура населення, перспективи демографічного розвитку, освітня структура населення);

- показники матеріально-технічної бази та умов її доступності;

- транспортної мережі та перспектив її розвитку.

У рамках нашого дослідження Закарпатська область цікавить з погляду потенціалу розвитку ринку готельних послуг, основа якого полягає у потенціалі розвитку певних видів туризму у регіоні. Експерти зазначають, що стратегічною метою регіону як конкурентної одиниці є наступне:

- забезпечення конкурентоспроможності на тривалій період;

- забезпечення взаємодії галузей, ринків, населення та навколишнього світу, що у кінцевому рахунку впливає на конкурентоспроможність Закарпаття [3, 167–171].

Концепція сталого розвитку сфери гостинності у Закарпатській області є однією з найважливіших стратегій планування соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічного фактора. Вона охоплює:

- збереження існуючих тенденцій використання природних ресурсів, розширення первинного сектора економіки та, як наслідок, запобігання екологічних проблем;

- перехід до сталого (раціонального) природокористування та диверсифікації користування природними ресурсами, що передбачає перерозподіл капіталу з первинного сектора на розвиток вторинного та третинного (сфери послуг) секторів економіки регіону [3, 176–171].

Аналіз зарубіжної та вітчизняної літератури показав, що на рівні Закарпатської області найбільш суттєвими факторами, що сприяють розвитку ринку послуг гостинності у регіоні, є наступні характеристики:

- туристський попит чи попит на туристські ресурси регіону;

- рівень розвитку транспортної інфраструктури;

– рівень ділової активності регіону.

1. Туристський попит (попит на туристські ресурси регіону). Наявність потенційного попиту на туристські ресурси та туристської інфраструктури у регіоні є найважливішими чинниками розвитку ринку гостинності Закарпаття. Слід зазначити, що оцінка прогнозованого попиту повинна враховувати можливості будівництва готелів та їхнього ефективного функціонування, що включає екологічні, економічні та соціальні наслідки прийнятих рішень.

2. Рівень розвитку транспортної інфраструктури. Цей чинник має значний вплив на розвиток практично будь-якої економічної діяльності. Транспортна доступність особливо враховується у інвестиційних проектах, що пов'язана з нерухомістю. Оцінка транспортної доступності території є інтегральним показником, що включає:

- а) відстань до пункту призначення;
- б) тимчасові витрати на подорож;
- в) грошові витрати на подорож;
- г) рівень комфортності подорожі.

Важливість даного чинника у розвитку ринку послуг гостинності обумовлена тим, що у структурі витрат туристів більшість становить частка транспортних витрат до місця призначення разом із витратами розміщення.

3. Рівень ділової активності регіону. Економічний розвиток Закарпаття, розширення міжрегіональних та ділових міжнародних контактів, перетин у регіоні міжнародних маршрутів сприяють потоку ділових людей і, відповідно, збільшення попиту на готельні місця та підвищення прибутковості готельної індустрії області. У даний час діловий туризм характеризується високими темпами зростання та прогнозується стійка динаміка його розвитку у світі. Важливо відзначити, що підвищення рівня ділової активності у Закарпатській області перебуває у тісній залежності від рівня розвитку транспортної інфраструктури регіону.

У результаті аналізу зарубіжної та вітчизняної літератури, серед найважливіших тенденцій, що впливають на розвиток ринку послуг гостинності у Закарпатській області, автором виділено такі тенденції:

- інтернаціоналізація;
- інформатизація.

Перша тенденція проявляється у прагненні провідних готельних груп до створення міжнародних готельних ланцюгів («hotel chain systems») та готельних асоціацій. Готельні ланцюги на міжнародному ринку мають статус мультинаціональних компаній (МНК).

Процес інтернаціоналізації готельно-ресторанного бізнесу відбувається послідовно:

- отримання дозволу на ведення бізнесу в іншій країні;
- експорт послуг або товарів;
- створення локальних точок продажів;
- організація виробництва на новій території;
- створення спільних підприємств;

– інвестування коштів у розширення готельно-ресторанного бізнесу.

Таким чином, глобальні тенденції та проблеми, що виникають, змінюють індустрію гостинності Закарпатської області. Зміна структури клієнтських потоків підштовхує що найменше до двох очевидних напрямів:

- підвищення рівня сервісу;
- індивідуалізації сервісу.

Успіху зможуть досягти, тільки ті заклади гостинності Закарпатської області, які здатні трансформуватися разом з демографічними, технологічними та економічними змінами, а також адаптуватися до змін, що виникають на ринку готельно-ресторанного бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газуда М.В., Ерфан В.Й., Газуда С.М. Особливості надання послуг у туристичній сфері регіону. *Науковий вісник Ужгородського Ужгородського університету*. Серія Економіка. 2014. Вип. 1 (42). С. 261–265.

2. Завгородня О.Є. Додаткові послуги та інновації в соціокультурному просторі ресторанного бізнесу. *Культура України*. 2016. Вип. 52. С. 129–139.

3. Корсак Р., Кашка М. Проблеми покращення стратегічної діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 28. Том 2. С. 167–171.

4. Косій Т.М. Сучасний стан розвитку готельного господарства України. Індустрія гостинності в країнах Європи: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (4-6 грудня 2018 р.). Сімферополь: ВіТроПринт, 2018. С. 152–154.

5. Марченко О. Інтеграція регіонального туристичного продукту в національний загальноукраїнський туристичний продукт та європейську туристичну індустрію. Закарпаття: науково-популярне видання про історію, сучасність, перспективи краю. Зима 2010–2011. № 3. С. 42–46.

6. Маслиган О.О., Тіхомірова І.С. Готельно-ресторанне обслуговування туристичного Закарпаття. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції»* (м. Черкаси, 16–17 квітня 2020 р.). Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020. С. 514–517.

7. Grynko T.V. Organizational culture and image as a factor in the competitiveness of tourism and hotel enterprises. *National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine: Collective monograph*. Poland: Izdawniciba «Baltija Publishing», 2016. Vol. 3. Pp. 252–270.